

INTERN MEDDELELSE NR. 427

Til:

Storno

Fra:

S.N.T.S

Dato: 21/4 '50

File:

Vedrørende:

Direktør Suensons samtaler med:

direktør Monó, Automatic
 kontorchef Gunnar Pedersen, P.T.
 direktør Garde, D.F.D.S.,
 hancing. K. Hansen, D.S.B.

STORNO			
24 APR 1950			
TIL	SIGN.	TIL	SIGN.
1	SP		
2	SP		
4	SP		
BEH.	BREV/IM	/	
	TILBUD		
	SP	-195	
FILE	SP		

Rapport over samtaler vedlægges

SM.

dy

Den 19/4 talte jeg med direktør Bronø, Automatic, om møntautomater til brug ved radiotelefon-opkald fra skibe. Automatics nyeste møntautomatkonstruktion vil næppe være til levering på grundlag af seriefremstilling før om 1½ år, da værktøjet endnu ikke er fremstillet, men man har et betydeligt antal modelapparater af forskellige typer, hvorfor det er sandsynligt, at man ved begrænset styktal vil kunne klare de foreliggende problemer. Han henviste Storno til drøftelse med lederen af Automatics laboratorium, dr. Kærby-Nielsen, vedrørende tekniske enkeltheder.

Direktør Bronø benyttede lejligheden til at omtale, at den tidligere leder af K.T.A.S.' laboratorium, ingeniør H.T. Stensby, som blev afskediget efter befrielsen med noget reduceret pension, havde henvendt sig til ham om beskæftigelse. Direktør D. sagde, at Stensby var en særdeles dygtig mand med særlig indsigt på det elektro-akustiske område. Han var en noget vanskelig natur med megen modsigelyst, og direktør D. mente ikke, at der havde været noget i vejen med hans nationale indstilling. Det var D.'s hensigt også at tale med chefing. Holmblad om Stensby, og han nævnede spørgsmålet for os ikke så meget med henblik på egentlig ansættelse som for det tilfældes skyld, at vi måske kunne finde anvendelse for ham som konsulent eller til forekommende særlige opgaver. Jeg sagde, at jeg ikke mente, det i øjeblikket var forsvarligt at udvide hovedet på Storno, men at vi meget gerne ville have muligheden af at benytte ingeniør Stensby i erindring.

FM-anlæg til D.F.D.S. Ved en samtale den 19/4'1950 med underdirektør

Garde oplyste denne med hensyn til D.F.D.S.' planer vedrørende radiotelefonanlæg, at der forlangst ville have været placeret ordrer på anlæg til Århus og Aalborg bådene, hvis ikke man var stødt på visse vanskeligheder fra Post- og telegrafvæsenets side. Han forklarede, at de af handelsministeriet fastsatte sikkerhedskrav m.h.t. betjening af skibenes radio krævede radiotelegrafistbetjening fra 1 time efter afgang til 1 time før ankomst. I den resterende tid ville det være overordentlig bekvemt at korrespondere direkte mellem Århus og Aalborg bådene på FM stillet igennem til kaptajnen eller styrmanden på kommandøbroen, idet de samme FM-anlæg da skulle anvendes til forbindelse med selskabets kontorer i København, Århus og Aalborg. Der var imidlertid opstået forskellige vanskeligheder, først var Post- og telegrafvæsenet inde på, at skibsfarten skulle leje anlæggene, ligesom det skete i Sverige. Dette ville man under ingen omstændigheder ind på (men spørgsmålet er heller ikke aktuelt mere, da P.T. nu giver valget mellem at leje hos P.T. eller købe direkte fra fabrikanten).

Endvidere ville man fra Post- og telegrafvæsenets side, vistnok i henhold til international vedtægt, kun tillade, at direkte korrespondance mellem skibene foregik på VHF-AM anlæg, og endelig ville man ikke tillade selskabet at have egne basisstationer, men ville give det tilslutning til de offentlige stationer i København, Århus og Aalborg, som man havde meddelt også i Århus og Aalborg

kunne etableres i indeværende år. Direktør G. var meget angstelig for at blive for afhængig af det offentlige, og sagde i øvrigt, at der var grænser for, hvor mange forskellige slags radioanlæg man kunne installere ombord på skibene, og hvis man foruden de normale radiotelegraf- og radiotelefonanlæg skulle have både AM og FM-VHF anlæg, ville det blive for meget af det gode. Jeg fik indtryk af, at det måske især var på dette sidste punkt, at sagen foreløbig var strandet.

Jeg oplyste, at der var mulighed for med møntautomater at arrangere ekspedition af passagersamtaler uden mellemkomst af radiotelegrafist. Dette var G. meget glad for at høre, men mente, at problemet først var løst, dersom man fik sådan præference m.h.t. samtalerne ekspedition i land, at der kunne etableres forbindelse, medens passageren ventede i boxen. - Jeg lovede, at dette sidste spørgsmål skulle blive undersøgt. - Endvidere spurgte jeg G., om D.F.D.S., såfremt de kunne få lov til at benytte FM-anlæg til korrespondance mellem skibene indbyrdes, kunne tænkes at imødekomme Post- og telegrafvæsenet m.h.t. benyttelse af de offentlige basisstationer, idet jeg tilføjede, at det jo var muligt, at sådan benyttelse mellem skibene indbyrdes var fuldstændig udelukket. Det var mit indtryk, at der ville være mulighed for en ordning på denne basis, og G. sagde til slut, at D.F.D.S. skulle have sådanne anlæg før eller senere og så hen til samarbejde med Store Nordiske på dette område.

Direktør G. udtalte sig ret kritisk om dansk radio, som han i fortrolighed betegnede som et foretagende på vej til undergang. Han understregede, at rederne stod frit m.h.t., om de ville benytte dansk radio eller ikke, og selvom han lod forstå, at vi kunne møde vanskeligheder hos danske redere, fordi dansk radio var agenter for R.C.A., mente han ikke, at vi ville stå os ved at indlade os med dansk radio. Han lagde dog ikke skjul på, at han nærrede bitre følelser over for dansk radio og over for skibsreder T.C.Christensen, som havde fortrængt ham fra dansk radio, som G. oprindeligt havde opbygget.

om bekendtes
fortroligt

D.F.D.S. Den 19/4'50 ringede jeg til kontorchef Gunnar Pedersen og refererede D.F.D.S.'s vanskeligheder ved at træffe positiv bestemmelse om radiotelefonerne, jfr. samtale med underdirektør Garde samme dag.

G.P. erklærede sig enig i, at der ikke skulle være noget i vejen for, at D.F.D.S.'s skibe indbyrdes kunne benytte FM-anlæg. Den i Generaldirektoratets skrivelse af 28/3 til D.F.D.S. omtalte frekvens for AM-VHF anlæg er foreskrevet til internationalt brug og er således den, der skal anvendes i forbindelse med fremmede skibe.

Han mente endvidere at kunne stille i udsigt, at der kunne blive givet sådan præference for betjening af FM passagersamtaler fra møntautomatbox, at disse kunne blive ekspederet, medens passagererne var i telefonboxen. Der var allerede nu præference på rigstelefonens net for skibes samtaler.

På mit spørgsmål, om staten kunne tænke sig at imødekomme D.F.D.S.'s ønske om egne basisstationer - i hvilken forbindelse jeg fremhævede, at D.F.D.S. syntes, at det var urimeligt, at taxa-chauffører og visse læger kunne få egne lukkede systemer, ligesom jeg gjorde opmærksom på det meget store antal skibe, som D.F.D.S. havde i drift på de indenlandske ruter - sagde G.P., at de meget nødig ville gå med dertil, og at det forekom dem urimeligt at skulle have separate stationer for D.F.D.S. og for anden anvendelse. Mit indtryk var, at det ville blive vanskeligt for

D.F.D.S. at gennemføre egne basisstationer, selvom G.P.'s svar måske ikke viste, at det var absolut udelukket. G.P. var indforstået med, at jeg sagde til D.F.D.S., at såfremt de gjorde tilslutning til de offentlige basisstationer betinget af et tilsagn om, at hvis der senere skulle vise sig driftsmæssige gener derved, ville man fra P.T.'s side være villig til at forhandle om at lade D.F.D.S. få egne basisstationer. Jeg meddelte, at jeg nu ville tale med D.F.D.S. igen, og G.P. udtalte, at han syntes, der måtte ligge et forhandlingsgrundlag i det, jeg havde skitseret.

SAMTALE MED BANEINGENIØR KAJ HANSEN DEN 21/4'1950. Jeg aflagde besøg

efter aftale og forklarede baneingeniøren, at mit formål var at søge lidt orientering om statsbanernes syn på Storno og de fremtidige forretningsmuligheder.

KH udtalte, at statsbanerne havde tidligere haft firmaet M.P.Pedersen som leverandør, men havde forladt dette til fordel for Storno, fordi man anså, at M.P.Pedersen ikke i nær samme grad som Storno kunne tilfredsstille de ønsker, som statsbanerne måtte stille. Man var tilfreds med Stornos betjening og så hen til Storno m.h.t. fremtidige leverancer; dog måtte man tage i betragtning, at som statens forhold lå, ville de anlæg, der skulle anskaffes, sikkert normalt blive udbudt til flere sider.

M.h.t. omfanget af de anlæg, der kunne blive tale om at levere til statsbanerne, kunne han selvsagt kun udtale sig løselig, men gav dog nedenstående oversigt:

Til rangerbrug ville man antagelig få brug for 5-6 anlæg, hvert bestående af en fast station og måske 4-5-6 bevægelige stationer. Til eftersyn af signalanlæg ville der blive brug for et betydeligt antal walkie-talkies (jeg forstod i hvert fald 100) i forbindelse med et ret stort antal faste stationer. Det var mit indtryk, at disse leverancer er ret nær forestående, og det vil derfor være af betydning, hvor hurtigt Storno er leveringsdygtig m.h.t.

walkie-talkies. Telefonforbindelser med persontog ville man fra statsbanernes side gerne undgå længst muligt, fordi det var vanskeligt overskueligt, hvad problemer det ville medføre, men det var muligt, at man blev presset dertil af publikumkrav. Der kunne måske blive tale om anvendelse af FM-forbindelse mellem de to ender af lange godstog.

Færgeoverfarterne. Denne sag lå i princippet klar. Der skulle anskaffes FM-anlæg. Man havde tidligere tænkt at bestille et prøveanlæg, men tiden var gået, og prøveanlæg ansås ikke længere for nødvendig. Den nye færge, der ville være i drift om 1 à 2 år, skulle have FM-telefon, og til den tid ville ~~det~~^{han} vel være klar til almindelig indførelse. Det fremgik af samtalen, at der ville blive tale om FM-radiotelefonforbindelser, ikke blot på Storebælt men også på de andre overfartsteder. Jeg lagde ikke skjul på, at vi havde håbet, at Storebæltsanlæggene var kommet mere omgående, fordi vi tillagde dem stor reklamemæssig betydning. Senere i samtalen sagde KH, at han havde forstået, at det var noget, der interesserede os særlig, og han ville derfor se på, om der kunne gøres noget for at fremskynde sagen. Han var ikke helt klar over, hvorledes anskaffelserne ville fordele sig mellem generaldirektoratet og statsbanerne, det var muligt, at det hele skulle udbydes af generaldirektoratet.

Øresundsåbådene, som ikke har passagertelefon-faciliteter, var der ingen planer for i øjeblikket, men det var ikke utænkeligt, at publikumønsker kunne give stødet til sådanne.

M.h.t. mulig import af FM-anlæg fra udlandet omtalte KH, at man havde anskaffet et udenlandsk anlæg (formentlig Bendix) til prøvebrug, hvorved man særlig tænkte på rystelsesproblemet, som var ganske anderledes ved anlæg, der installeredes på lokomotiver, end på person- og lastbiler. Man så imidlertid hen til at skulle have sine leverancer her i landet.

SAMTALE MED KONTORCHEF GUNNAR PEDERSEN DEN 17/4 1950. Jeg omtalte

vor store interesse i, at den offentlige tjeneste i Kh åbnedes snarest muligt, og spurgte om udsigterne i så henseende. G.P. oplyste, at man afventede ordningen af opkaldssystemet, der var ikke længere principielle vanskeligheder m.h.t. dette, og man håbede at have det endelige forslag udarbejdet inden 1. maj. Det ville så for en sikkerheds skyld blive forelagt fabrikanterne til godkendelse og umiddelbart derefter blive indført. Den offentlige tjeneste skulle så kunne åbnes meget snart. På mit spørgsmål, om det var udelukket at åbne allerede nu, sagde G.P., at han mente, at betjeningen, indtil opkaldsforholdet var ordnet, ikke var helt tilfredsstillende.

Når vi ikke havde hørt vedrørende det afgivne tilbud på en ny fast station, skyldtes det, at man gerne ville prøve to fabrikater og endnu ikke vidste, hvor mange stationer der skulle anskaffes. Af de indkomne tilbud lå to (hvoraf Storno var det ene) så fordelagtigt og så nær ved hinanden, at de begge kom i betragtning, og man ville gerne prøve mere end eet system. Imidlertid ville man helst have dem installeret på forskellige steder.

I Aalborg og Århus var man parat til at opstille stationer, hvis D.F.D.S. ville benytte dem, og man havde i slutningen af marts skrevet til D.F.D.S., hvem man havde meddelt, at man ikke ønskede at give dem et separat system, men kunne tilbyde at tilknytte dem til rigstelefonen. Herpå havde man endnu ikke

hørt fra D.F.D.S., og G.P. ville være meget glad, dersom jeg, som jeg sagde det var min tanke, ville tale med direktør Garde. G.P. nævnte, at der var visse problemer for D.F.D.S. med hensyn til at skaffe stationerne betjent, og var meget interesseret i, at jeg kunne oplyse, at Automatic havde konstrueret en ny mønt-automat til direkte opkald fra publikum. Han anså det for muligt, at dette ville være af væsentlig betydning for D.F.D.S.'s stilling til spørgsmålet.

Generaldirektoratet havde i øvrigt meget få forespørgsler fra folk, der ønskede radiotelefon, og G.P. nævnte, at ingeniør Falck-Larsen havde lovet ham nogle oplysninger til demonstration af behovet.

Med hensyn til storebaitsfærgerne havde man for to år siden skrevet til statsbanerne og foreslået oprettelse af V.H.F.-forbindelser. Afgørelsen lå hos statsbanerne.